

Nummer 4 - jaargang 40 - 2020 - okt., nov. dec.
Afgiftekantoor: Achterstraat 1, 9450 Haaltert

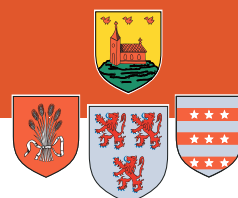
België - Belgique
PB
9450 Haaltert
3/5008
P 005370

Redactie: Diepeweg 15, 9450 Haaltert
Verantwoordelijke uitgever: Willy De Loose

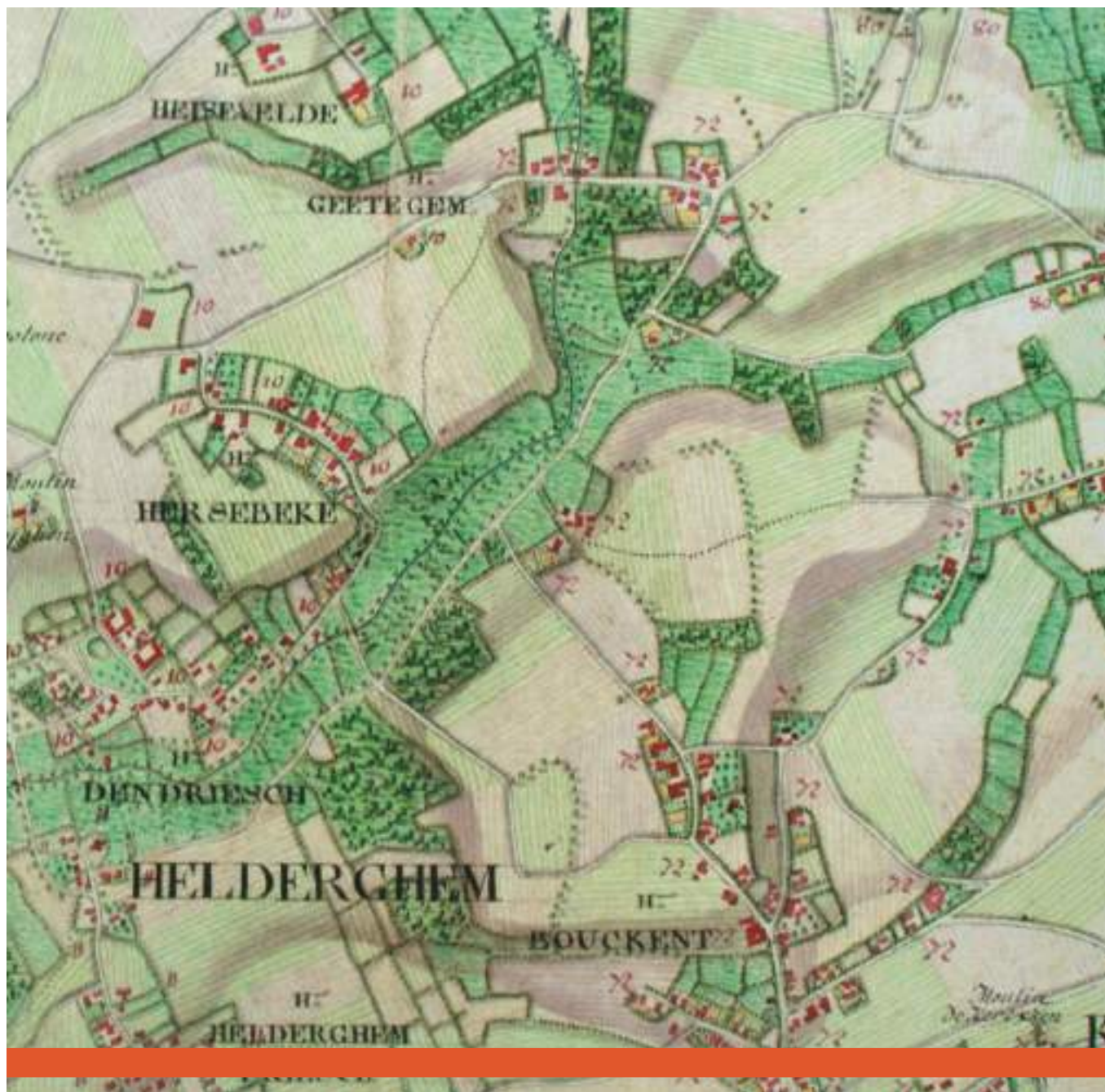
DE WA B A N D E

- Helderghem - Kerksken - Terjoden - Denderhoutem - Haaltert - Helderghem - Kerksken

HEEMKUNDIGE KRING HAALTERT

Bijgevoegd: "Kronkels", uw geschenk n.a.v. 40 jaar Heemkundige Kring

Redactioneel

2020 zal vooral de geschiedenis ingaan als het jaar van de wereldwijde corona-pandemie. Het virus heeft niet alleen een impact op ons dagelijks leven, het heeft ook de viering van ons 40-jarig bestaan grondig overhoop gehaald. De geplande activiteiten voor dit feestelijk jaar, o.a. de voorstellingen van onze nieuwe publicaties van Luc Pots (Atom 40-'45) en van Marcel Baetens (Houd de baan vrij) én de feestelijke herdenking op 5 december werden noodgedwongen afgeblazen. Wij hadden onze leden graag verwelkomd met een hapje en een drankje, maar helaas...

Toch willen wij dit jaar niet onopgemerkt voorbij laten gaan. Daarom voegen we als blijvende attentie bij het laatste nummer van ons tijdschrift 'De Warande' een gratis exemplaar 'Oiljertse Taalkronkels', verzameld en op een ludieke wijze van commentaar voorzien door een fan van de HK, Omer Van Cromphaut, die wij hiervoor nogmaals oprecht feliciteren en bedanken.

De vorm en de opmaak van de kleurrijke 'Taalkronkels' is de bijdrage van Staf Versavel aan het welslagen van dit project. Elders in dit nummer kan je ook een overzicht lezen met de verwezenlijkingen gedurende de voorbije 40 jaar. Toch wel indrukwekkend al zeggen we het zelf.

Deze realisaties, waarmee wij de Heemkundige Kring op de kaart gezet hebben, waren maar mogelijk dank zij de toelozende inzet van een grote schare medewerkers (-sters) én met

de steun en interesse van de ruim 450 leden. Daar zijn wij enorm dankbaar voor.

De erkenning van het Verbond van Heemkringen Oost-Vlaanderen, van de Provinciale Erfgoedcel en vooral de appreciatie en de ondersteuning van de beleidsmensen van onze gemeente, gaven ons steeds een goed gevoel én de power om door te werken. Wij proberen in het volgende decennium onze werking voort te zetten met het oog op de vrijwaring en de promotie van ons geschiedkundig erfgoed. Wij gaan trachten via het driemaandelijks tijdschrift 'De Warande' het contact met geïnteresseerde lezers te bewaren om hen op een aangename wijze het reilen en zeilen van onze voorouders te helpen memoriseren.

En, waarde lezer, voel je ook de literaire kriebels om een merkwaardige gebeurtenis te beschrijven uit ons verleden en/of oude foto's te voorzien van interessante commentaar, laat van je horen.

In de hoop dat het komende jaar ons positieve vooruitzichten kan geven, wensen wij je oprecht een deugddoend 2021, en zorg vooral goed voor elkaar.

Namens de medewerkers van de HK

Willy De Loose

Voorzitter

Denderhoutem, Haaltert, Heldergerm,
Kerksken, Terjoden

Heemkundige Kring Haaltert

3-maandelijks ledenblad
40e jaargang 2020 - nr. 4

Redactie:

Diepeweg 15, 9450 Haaltert
Voorzitter - Secretariaat
Willy De Loose
0472 809 912
info@hkhaaltert.be

Documentatiecentrum:

Warandegebouw
Sint-Gorikspein 17 A - 9450 Haaltert
Elke donderdag van de maand,
van 10 tot 12 uur, uitgezonderd
juli en augustus en feestdagen
en op afspraak (0472 809 912)

Medewerkers:

Denderhoutem:

Luc Pots
Hans Sonck

Haaltert:

Wim Allaer
Toon Bockstaele
Rik De Schepper
Raf Hendrickx
Marc Stalpaert
Christophe Provost
Staf Versavel

Heldergerm:

William Minnaert
Tony De Rijck - taalcorrector

Kerksken:

Joris De Kegel

Ruiladres:

Diepeweg 15, 9450 Haaltert

Lidmaatschap: € 15

Steunend lid: vanaf € 20

Rek. nr. BE40 4395 0830 6163

Heemkundige Kring Haaltert

E-mail: info@hkhaaltert.be

heemkundigekringhaaltert@gmail.com

Website: www.hkhaaltert.be

Heemkundige Kring Haaltert

Elke auteur is verantwoordelijk voor zijn/haar teksten. Teksten mogen overgenomen worden mits bronvermelding.

HK Haaltert is lid van

'Heemkunde Oost-Vlaanderen'.

Met de steun van de provincie Oost-Vlaanderen
en van de gemeente Haaltert.

Het verhaal achter... de Spot

Sprak men vóór 1830 meestal van meyers en assessoren, na de officiële oprichting van België in 1830 kwam er een burgemeester en schepenen aan het hoofd van de gemeente. Op 28 oktober 1830 verkozen de inwoners zelf hun gemeentebestuur. De kiezer moest een relatief hoog bedrag aan belastingen betalen om te mogen stemmen. De eerste Atomse “borgemeester” der gemeente werd in 1831 Josephus De Winter en het gemeentebestuur vergaderde tot 1860 in een estaminet beneden op de Plesj dat later de toepasselijke naam “Oud Gemeentehuis” kreeg en waar nu het bankkantoor AXA is gevestigd.

De gouverneur en de arrondissements-commissaris maanden de gemeente reeds in 1860 aan dringend werk te maken van de bouw van een school met onderwijswoonst en een gemeenteraadzaal. Moeilijk te begrijpen is dat in 1877 de ‘Holle Straet’, de huidige Molenstraat, nog een kouterbaan was die liep van het centrum naar de windmolen en de nabijgelegen Zevenkapel.

Het duurde nog tot 1871 tot er eindelijk in de Molenstraat gestart werd met de bouw van een gemeenteschool voor jongens en meisjes met 2 onderwijswoonsten en er middenin ... een gemeentehuis(je). Hier verscheen voor de eerste maal kandidaat notaris Aloïs De Backer op het politieke podium. Hopeloos te klein en verouderd na WOII werd het oude gemeentehuis vervangen door een nieuw.

De bouw ervan in 1950 en de aanleg van een betonnen wegdek in 1953 waren de aanleiding voor het uitbrengen van een prentkaart. ‘Tiebes Lène’ en de jeugd van de wijk kijken nieuwsgierig toe. In het gemeentehuis bevonden zich ook twee gedenkplaten aangeboden door de inwoners van verschillende dorpjes uit Nederlands Limburg die tijdens het slotoffensief van de Tweede Wereldoorlog een onderkomen vonden bij de Atomse bevolking. De platen werden vakkundig ingemetseld in de inkomhal van het Atoms gemeentehuis dat na de fusie tot de gemeente Groot-Haaltert ook vakkundig tot op de grond werd afgebroken... Het gemeentehuis bouwjaar 1950 hield stand tot bij de fusie van de gemeenten Denderhoutem, Helderger, Kerksken en een gedeelte van Erembodegem-Terjoden met Haaltert. De fusieperikelen werden

een politiek gehakketak, vooral gedirigeerd uit Aalst en Brussel. Wat was het meest opportuun? Een zelfstandig Denderhoutem? Een fusie met Denderleeuw of met Ninove?

Uiteindelijk koos het gemeentebestuur om samen te gaan met Haaltert, Helderger en Kerksken *“omwille van de gelijkaardige structuur en het landelijk karakter”*.

Van de wens om de naam Denderhoutem als ondertitel te bewaren in de naam van de nieuwe fusiegemeente kwam niets terecht. Dat zelfs het voorvoegsel "Groot" bij Haaltert als naam voor de fusiegemeente een stap te ver bleek ligt menig inwoner van Atom (nog altijd) zwaar op de maag... In 2002 werd het laatste gemeentehuis afgebroken en lag de zo vrijgekomen ruimte er troosteloos bij.

Vorige week is het Denderhostems oud-gemeentehuis met de grond gelijk gemaakt. Het pand werd bijna twee jaar terug onherstelbaar beschadigd door een brand. In de plaats van het oud-gemeentehuis komt er voorlopig een parking.

De plannen voor een nieuwe polyvalente zaal dateren al van 2003 maar werden door het toenmalig gemeentebestuur officieel afgevoerd "wegens te duur". De echte onderliggende reden was dat ze alle activiteiten wilden centraliseren in Haaltert. De meisjesschool zelf werd verbouwd en gerenoveerd in 2006, toch moesten we wachten tot 2019 om de tweede fase, de bouw van de polyvalente zaal, te kunnen starten.

In 2012 engageerde het nieuwe gemeentebestuur zich met een goed onderhandeld en ambitieus bestuursakkoord tot de realisatie van de zaal en werden inhoud, timing en budgetten tot en met 2018 vastgelegd in een meerjarenplan. Onder andere de onbestuurbaarheid van de gemeente maakte dat het project lange tijd stillag. Een meerderheid gaf op de gemeenteraad zijn goedkeuring.

Op maandag 18 februari 2019 startten eindelijk de werken aan de uitbreiding van de Academie. De algemene bouwonderneming Vandenbussche nv uit Aalter realiseerde de uitbreiding van de bestaande muziekacademie naar het ontwerp van Biecorff Architecten. Voor dit nieuwbouwproject ging specifiek aandacht naar akoestiek, zowel in de materiaalkeuze als in de vormgeving. Links kwam een extra klaslokaal en aan de rechterkant een polyvalente zaal waarin alle erkende verenigingen, na het afzwakken van de Covid-19-pandemie zullen gebruik kunnen van maken en zich thuis kunnen voelen.

Grote spelbreker in de ingebruikname was corona. Deze pandemie zorgde er voor dat de officiële opening in april van dit jaar in mineur plaats vond.

De zaal loopt vanaf de halfronde muur in de mezzanine van de academie tot aan het voetpad. In de polyvalente zaal staat een uitschuifbare tribune die plaats geeft aan 150 personen.

Naast de functie van een concertzaal voor de Academie, zullen ook de Haaltertse verenigingen de nieuwe ruimte kunnen gebruiken voor hun activiteiten.

Er is een professionele geluidsinstallatie, een beamer en groot projectiescherm voorzien. Daarnaast is er een vergaderzaal met toeg. Er zijn ook tafels en stoelen voor 120 personen zodat de zaal voor allerlei activiteiten geschikt is. De Haaltertse erkende verenigingen kunnen deze zaal gratis huren voor hun activiteiten. Eindelijk een gemeentelijke zaal voor Denderhoutem...

En nu nog de naam... De naam verwijst naar het vroegere postkantoor van Denderhoutem dat op deze plaats stond. 'Post' heeft dezelfde letters als 'spot'. Het is een link naar de verenigingen die letterlijk en figuurlijk in de 'spots' staan.

Luc Pots

Een schuttersvereniging in Heldergem. Ooit van gehoord?

Van een geïnteresseerde lezer ontvingen wij een merkwaardige foto van een tinnen schotel, die zich zou bevinden in de USA, met daarop een aantal letters ingeonst: 'FPN KVDAGTHDG - 1927'

Volgens genoemde zou het een trofee zijn, uitgereikt aan de laureaat tijdens een schuttersfeest van de Sint-Amandusgilde in Heldergem in 1927. De betekenis van de letters verklaart hij als volgt: 'FPN (naam van de laureaat), Koning Van De Amandus Gilde Tot HelDerGem-1927'. Dit is merkwaardig, gezien onze medewerkers in Heldergem (o.a. Roger De Troyer, die het Heldergems archief omwoelde en Walter Minnaert) nooit enig bewijsstuk ontdekt hebben over deze vereniging.

Weet één van onze lezers hier meer over?

*(met dank aan Karsten V., Kerksken)
De redactie*

Haaltert 1945

Wedervaren van Albert Dooremont, Brigade Pironsoldaat in WO II

Albert Dooremont wou met enkele vrienden vluchten richting Frankrijk. In Aaigem werd hij gekwetst door een schrapnel. De terugtrekkende Britten (1) namen hem mee naar Engeland waar hij ingelijfd werd bij de Brigade Piron.

Dank zij de familie Katleen De Saedeleer-Dooremont kunnen wij het merkwaardige verhaal samenstellen van Albert Dooremont, een 19-jarige jongeling uit de 'Ziekhuisen' te Haaltert. Hij was de zoon van Remy Dooremont en Cordula Meert die te Aaigem huwden op 10 december 1910. Hij was het derde kind uit het gezin van vier en werd geboren op 1 mei 1921. Zij woonden op de hoek van de Geraardsbergse steenweg en de Wijngaardweg.

Van Haaltert naar Engeland

In het begin van de oorlog, bij het terugtrekken van de Engelse troepen, waren er in onze streek her en der bombardementen. Bij één van die luchtaanvallen in Aaigem, in de omgeving van de villa van Dokter Roelandt werd Albert getroffen door scherven van een granaat. Als bij wonder verhinderde een metalen tabaksdoos, een geschenk van zijn grootvader, een ergere kwetsuur. Hij was samen met een paar vrienden (Alfons Ruysinck en Maurice De Schutter) op de vlucht, bestemming Westhoek en Frankrijk, om te ontsnappen aan een eventuele deportatie naar Duitsland.

In plaats van terug te keren naar de ouderlijke woning te Haaltert of naar het ziekenhuis in Aalst, werd hij eerst verzorgd in het geïmproviseerd noodhospitaal in de gemeenteschool op de Hoogstraat en vervolgens werd hij meegevoerd met een Engelse ambulancewagen en getransporteerd met de trein naar Oostende. Zonder enig benul van de Engelse taal werd hem toch met behulp van muntstukken duidelijk gemaakt dat het richting Engeland ging. Nog vóór Oostende werd de trein beschoten door een Duitse patrouille. Enkele vluchtende passagiers werden neergekogeld. Albert, met een zware buikwonde, kon zich vastklampen aan de jas van een dokter en werd samen met de arts gespaard.

Na zijn herstel verbleef hij in Engeland en werd hij ingelijfd bij de brigade Piron.

Zijn ouders bleven in het ongewisse. Twee jaar zonder enig nieuws van hun zoon!

In 1942 kwam een verlossend telegram 'ik doe dezelfde stiel als onze Achiel' (n.v.d.r. Achiel was in het Belgisch leger).

Brigade Piron

Embleem brigade Piron.

De brigade Piron of officieel de 1e Infanteriebrigade werd opgericht in Engeland door Jan Baptist Piron. Ze bestond uit ongeveer 2000 Belgische gevluchte militairen. De brigade nam deel aan de bevrijding van Brussel op 3 september 1944. Zij waren de eerste die samen met de Britten de grens overstaken in het kleine dorpje Rongy (omgeving Doornik), richting Oudenaarde en Brussel.

In Brussel kregen de soldaten nadien een paar dagen vrij om hun familie te bezoeken.

Albert in Brussel.

3- Aimé De Luyck, 8- Georges Deleenheer, 9- Marcel Ruysinck, 10- François Dooremont, 11- Marie Dooremont, 12- Alfons Dooremont, 13- Albert Dooremont, 15- Cordula Meert, 17- Alfons De Saedeleer, 18- Remy Dooremont, 19- Martha Dooremont, 23- Paul Raes.

Blij weerzien

Bij de bevrijding belandde een motorrijder juichend in de Ziekhuizen. Zijn brigade was gearriveerd in Brussel en hij zag de kans naar zijn geboortedorp te rijden. Zijn grootvader stond bij de nieuwsgierige buurtbewoners en herkende zijn kleinzoon niet meer! Deze blijde gebeurtenis werd door

fotograaf Marcel De Rijck vereeuwigd in een prachtige foto. Toen hij hoorde en zag wat vijf jaar van ontbering verwezenlijkt had bij zijn ouders en grootouders, wou hij de hoogste nood ledigen. Onmiddellijk reed hij naar 'Clippeleirs'sen kreeg er hesp en brood! In 1947 werd door familie en vrienden een groots feest georganiseerd. Piekfijn uitgedost poseerden zij voor een groepsfoto.

Kleuter: Walter Baetens
knapen: Willy Dooremont, Alfons De Saedeleer, Constant Impens, Gaston Impens.
Achteraan: 3e: Alfons Dooremont, 7e: Albert Dooremont.

Op de motor: André De Saedeleer en Willy Dooremont
Alfons Dooremont, Remy Dooremont (vader van Albert),
Albert Dooremont, Cordula Meert (moeder Albert)
en Irène Nerinckx (echtg. Achiel Dooremont).

Familiefeest 6 februari 1946

Zittend: 1- Adèle Elskens (Katte Delleken), 2- Martha Dooremont (moeder van Alfons De Saedeeler), 3- Remy Dooremont, 4- knaap Remy Perdaens, 5- militair Albert Dooremont, 6- Cordula Meert (moeder van Albert), 7- knaap André Alfons De Saedeeler, 8- Alfons Dooremont (echtgenoot Camilla Huylebroeck), 9- knaap Willy Dooremont, 10- Achiel Dooremont (vader van Willy en Paul), 11- Alfons (?) Dooremont, 12- vader van Cordula Meert met 13- knaap (?).

Gustaaf De Saedeeler, 18- Camilla Huylebroeck, 19- onb., 20- jongeling, zoon van Irma Dooremont, 21- Francois Pardaens, 22- Victorine Dooremont (dochter van François Dooremont), 23- onb., 24- Irma Dooremont, 25- onb., 26- onb., 27- met klak (echtgenoot van Marie Dooremont), 28- Marie Dooremont (Katte Marie).

Achteraan: 29- Felix Van Mol, ex. Eremb., 30- echtgenote van Felix, Marie Meert (?), 31- onb., 32 en 33, echtpaar uit Liedekerke,

34 tot 38, onb. 39- Jean Nerinckx, 40- Iréne Nerinckx (echtgenote Achiel Dooremont).

gehurkt: Paula De Schrijver met...

Kinderen: Jacqueline Muylaert, Denise Baetens, Alfons De Saedeeler, Willy Dooremont, Iréne Van der Haegen, Camilla De Loose, Suzanne De Loose

Achteraan: Martha De Cock, Alma Ruysinck, Albert Dooremont, Cordulla Meert, Wivina Ruysinck en Paula Redant.

Stoet op de Hoogstraat op weg naar ontvangst bij de burgemeester op 6 februari 1946.

Terugkeer

Bij de definitieve terugkeer naar België na de oorlog, bleef Albert Dooremont 'plakken' in Wervik.

Intussen was hij in Engeland gehuwd met Mary Harris, die meekwam naar België. Dit huwelijk liep spaak en Mary keerde terug naar haar geboorteland.

Albert knoopte een nieuwe relatie aan met Susanne Paccou. Samen baatten zij geruime tijd café Tivoli uit in de grensstreek. Hij bleef zijn verdere leven in Wervik waar hij tewerkgesteld werd bij de douanediensstenen.

Onze dorpsgenoot werd ook voorzitter van de Brigade Piron (sectie Ieper-Wervik) en was een belangrijke persoonlijkheid in het oud-strijdersmilieu.

Douanier Dooremont

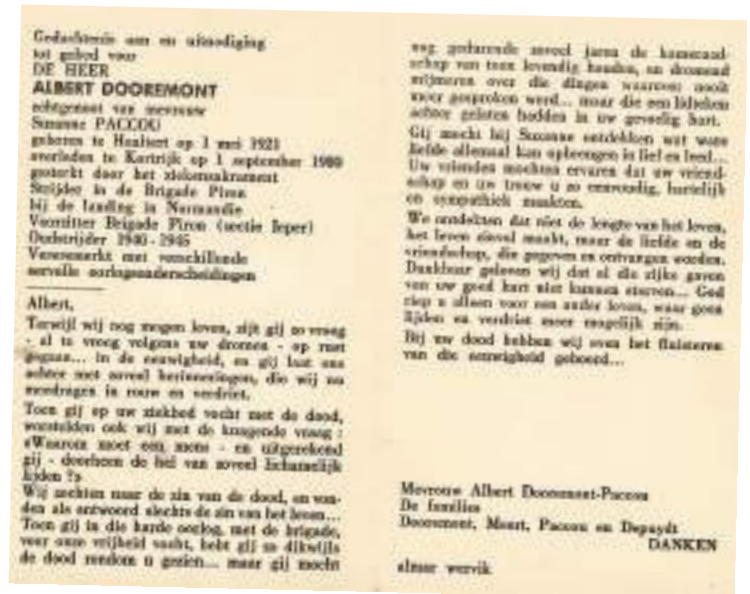
Hij overleed in Kortrijk op 1 september 1980 en werd in Wervik met militaire eer begraven.

Oorlogservaringen

Na zijn herstelperiode, was hij in 1942 één van de 20 Belgische vrijwilligers voor de uitvoering van een speciale opdracht. Het bleek al gauw dat geen enkele van de manschappen een opleiding genoten had van para.

De twintig werden verwelkomd door een kapitein van 'Hare Majesteit' in de 'School voor Bijzondere Zendingen' in Altringham (omgeving Manchester).

In plaats van de nodige zes weken intensieve training zouden de Belgische militairen al hun eerste sprong uitoefenen na anderhalve dag oefenen.

Het hoeft niet gezegd dat er heel wat mis liep bij deze oefeningen. Albert was één van de ongelukkigen. Hij geraakte verstrengeld in de touwen van het valschermscherm en moest op één been landen. Hierbij liep hij een ernstige knieblessure op, zodat zijn parachutistenopleiding bruusk gestopt werd. Van de 20 kandidaten werden er slechts acht gebreveteerd.

De eerste sprongen gebeurden uit Britse bommenwerpers 'Whitley' die in militaire middelen 'vliegende doods-kisten' genoemd werden.

Nog altijd worden die eerste twintig valschermspringers als helden gehuldigd (2).

Net 35 jaar geleden deden twintig Belgische para's hun eerste sprong

Sgt. Albert Dooremont uit Wervik landde op één been

Weer op de been, werd hij ingelijfd bij de 1e Belgian Group als Despatch Rider (motorordonnans) met stamnummer 0813.

Hij was erbij bij de landing in Normandië. Hij maakte de gevechten mee in Orne, Cobourg en Honfleur. De Britse overheid gunden de Belgen de eer als eersten de grens te overschrijden en dit gebeurde op 3 september in Rongy. Vandaar ging de tocht verder en op 4 september werden ze enthousiast onthaald in Brussel.

De zegetocht werd verdergezet richting Nederland met de bevrijding van het kamp van Leopoldsburg, van Thorn, Eist in Gelderland en het kanaal van Wessem. Na hevige gevechten bereikten zij op 21 april 1945 Opheusden (Gelderland).

Op 5 mei werden de gevechten gestopt en op 8 mei kwam er definitief een einde aan de oorlog. Omdat de gevechten met Canadezen, Amerikanen en de Brigade Piron tegen de bezetter in de regio Opheusden zo belangrijk was, werd op initiatief van o.m. onze dorpsgenoot met een grootse ceremonie een monument ingehuldigd als postume hulde aan de gesneuvelden. Hij ontving er felicitaties van de plaatselijke burgemeester Vinken.

In zijn toespraak, als voorzitter van de veteranen, zei Dooremont: *'De oorlog heeft diepe wonden nagelaten. De angst blijft ons achtervolgen. Wij moeten ons verbreederen om een nieuwe oorlog te voorkomen. De vrede is duur betaald met bloed en wij hebben de plicht deze te handhaven. Daarom zullen wij en ons nageslacht ieder jaar terugkomen naar Opheusden om onze gevallen kameraden te herdenken. Laat het een teken en vingerwijziging zijn, dat zo iets nimmer meer mag gebeuren'* (3).

Willy De Loose

1- *Vóór de Duitse invasie van Frankrijk bestond het Britse Expeditieleger uit meer dan 300.000 man, die de verdediging van de grens tussen België en Frankrijk moest versterken*

2- *Het Wekelijks Nieuws, 17-9-1979*

3- *Reformatorisch Dagblad, 29-5-1976*

Met dank aan:

- *Katleen De Saedeleer (Vlierzele) en haar ouders Alfons De Saedeleer-Denise De Smaele (Herzele)*

- *Paul en Wiro Dooremont*

- *Luc Devoldere, Steven Masil en Stephane Debonne, voorzitter van de Stedelijk Oudheidkundige Commissie, Wervik*

- *Tijs Goethals, archivaris Stadsarchief Poperinge*

- *Cyriel De Schutter, Haaltert*

- *Studio M. De Rijck, Kerksken*

- *Digibron.nl*

Herdenking van de landing in Normandië

1977 Opheusden. Bij de herdenking van de bevrijding. Uiterst rechts: Albert Dooremont.

Uit ons rijkgevuld archief

De St.-Gorikspuit te Haaltert

Tot vorige eeuw waren er verscheidene putten te Haaltert, o.a. de Walput (Bruul), Sandersput (Ede), de Vijverput (Ede), Bollensput (Ekent) en de St.-Gorikspuit (Dreef - gesitueerd waar nu Firma Van Pottelberg). Deze putten dienden o.m. voor bluswerk bij eventuele brand. Dat er eveneens onduldbare praktijken geschieden toont een arrest van de Raad van Vlaanderen uit 1657. (1)

"Jacques Schawwlieghe fs. Antheunis aut vierendertich jaeren, landtsman woonende tot Denderhautem.

Bekennende dat hy up dan XI en ougst 1657, tweeden kermesdach van Aeltert met Pieter de Pauw en 8 andere personen ghegaen syn naer de voors. prochie met een magher peert besteken met meyen ende dyversche ydele flesschen om water te gaen haelen uut sekeren steenput staende up de plaetse ghelycck sy ghewoone waeren jaerelicx te doene, om tselve water uut te deelen ande quaele vrouwen ooc voorsien van eenen trommele. Ende alsoo die van Aeltert tselve wilende beletten, soo hebben sij deselve van daer ghejaeght ende de flesschen met water ghevult..."

Ook De Potter en Broeckaert maken melding van de St.-Gorikspuit" gelegen in de meersen aan de rechter zijde van steenweg naar Geraardsbergen. "Elk jaar met de kermis verzamelde zich een grote menigte rond de put en steeds was er iemand bereid om voor geld en of drank in de put af te dalen en er op eigen houtje terug uit te klauteren. Dit gebruik werd omstreeks 1830 afgeschaft.

(1) RAG. R.v.VI. Serie K nr. 8567 - 11 aug. 1657
Met dank aan de heer A. Van Nieuwenhove

Over vroedvrouwen

Het is bekend dat vroeger de vroedvrouwen, vooraleer tot hun beroep toegelaten te worden, een examen en een eed moesten afleggen voor de kerkelijkeoverheid.

Hun plichten bestonden in het verzekeren van de doop bij levensgevaar van het kind, het oplossen van het vaderschap bij onwettige geboorten.

Een voorbeeld uit het Doopregister van Okegem:
16 juni 1810: hodie hora quinta pomeridiana nata et hora nona vespertina baptizata est ANNA MARIA, filia ilegitima Petri GRIJSELS, ut

mater in partus doloribus declaravit, et Catharina V.D.PERRE, vidua ex Okegem. Susceptores: Laurentius V.D.Perre ex Okegem et Maria Catharina Grijseels ex Okegem.

16 juni 1810: heden om 5 uur in de voormiddag en om 9 uur van de avond van dezelfde dag, is gedoopt Anna Maria, onwettig kind van Petrus Grijseels, zoals de moeder tijdens de verlossingspijnen verklaarde, en van Catharina V.D.Perre, weduwe uit Okegem.

Doopheffers waren Laurentius V.D.Perre uit Okegem en Maria Catharina Grijseels uit Okegem. get.: M. Schoonjans, pastoor.

Om het probleem van het vaderschap bij onwettige kinderen op te lossen, dreigden de vroedvrouwen op het pijnlijkste ogenblik van de geboorte hun hulp te weigeren aan de moeder om haar te verplichten de echte vader te verraden. Zo is hier ook gebeurd in Okegem.

"Op zijn gat gedoopt"

De ijver van de vroedvrouwen uitte zich ook in het zelf toedienen van het doopsel bij levensgevaar van het kind tijdens een moeilijke verlossing. Zo zijn kinderen gedoopt die reeds gestorven waren. (Ze moesten toch nog eens levend zijn!!)

Zo verschilt het aantal dopen zeer van het ene jaar tot het andere. De verplichting bestond zelfs een kind te dopen reeds voor de uitdrijving en dit gebeurde met een spuit een waterstraal te brengen op het hoofd van het nog niet geboren kind.

Bij "achterste voorstelling" was de situatie enigzins anders en werd er toch gespoten, maar niet op het hoofd. Zo is de spreuk ontstaan: "*Hij is op zijn gat gedoopt*"

Robert Lievens.

Uit Mededelingen 1991 nr 1 pag 22 en 23

Mysterie uit Kerksken opgelost

Het is nog maar eens bewezen welke impact de sociale media kunnen hebben.

Jarenlang had een medewerker van de Heemkundige Kring, Joris de Kegel een filmpje in zijn bezit waarvan blijkbaar niemand nog het ontstaan of de bestaansreden kende. Er stond enkel in de aftiteling: 'Huldiging Gaston Van Keymeulen – Boekent Haaltert'. Er was geen klank en er was ook geen andere toelichting. Op het filmpje zagen we een fanfare en een grote groep mensen die een stoet vormden en die verzamelden rond een personenwagen.

Ten einde raad plaatste ik het filmpje in de Facebookgroep 'Ge zetj va Kèsken' met de vraag om meer inlichtingen over het filmpje.

Dankzij jullie aller hulp hebben we het volledige 'mysterie' kunnen ontrafelen.

Hierbij het relaas

We schrijven 1951. In de Molenstraat in Haaltert (huidige Windmolenstraat) was er op de wijk 'Het Ketj'n' een gekend café, uitgebaat door Frans De Schutter. Officieel heet het 'In De Kat', maar iedereen noemde het 'be Skoujfeleijers' (bij Schuifelaar), waar het lokaal van de duivenbond 'Hoop op de toekomst' gevestigd was. Die duivenbond loofde elk jaar als eerste prijs voor zijn duivenkampioen een wel heel bijzondere prijs uit, namelijk een - hou jullie vast - personenwagen. Van een stunt gesproken!

De prijs werd gewonnen door Gaston Van Keymeulen, een inwoner uit den Boekent in Kerksken. Hij werd geboren in Aaigem in 1908, was gehuwd met Maria Verbeke (1903-1992) uit Heldergem en overleed in 2000.

Voor de overhandiging van de prijs werd een echte huldetoet georganiseerd die vertrok vanuit den Boekent met een uitgedunde fanfare van Haaltert op kop en die zo via 'den Beijernort' (Beernaardstraat) naar 'het Ketjen' bij 'Skoujfeleijers' trok. Daar stond de personenwagen uitgestald.

Op de foto zien we het vertrek van de stoet in de Boekent en de viering aan het café van 'Skoujfeleijers' waar iedereen poseerde bij de auto.

Rechts naast de wagen Gaston Van Keymeulen in 1951.

De laureaat en vrienden aan het duivenlokaal.

Pittig detail: Gaston kon niet met de auto rijden en de auto werd daarna overgenomen door de cafébaas, die zijn echtgenote ermee leerde rijden.

Annick Kiekens, evenals Sonja, Francine en Roos Dooremont, de kleindochters van het café 'be skoujfeleijers' - van harte te danken voor het oplossen van dit mysterie.

Ik wens iedereen - en in het bijzonder Paul Fonck, Eliane Van den Driessche en vooral de kleindochter van Gaston,

Marcel Baetens

Bronnen:

*Filmpje ter beschikking gesteld door Joris De Kegel
Gezinsreconstructie van Kerksken, John Scheerlinck, HK Haaltert, 1997.
Volgens een kleindochter heeft de roepnaam 'Skoujfeleijer' wel degelijk iets te maken met fluiten. Haar overgrootvader zou voor de koning een liedje gefloten hebben. Vandaar de naam.*

Dorst lijden

Vroeger café 't Zougskén,
nu café Mangini

Als er vorige eeuw in den Boekent iemand dorst leed, was dat toch zijn/haar eigen fout. Er was naast - soms vlak naast - menig drankhuis wel een café te vinden. Probeer volgend lijstje maar eens juist te lokaliseren:

1. In de blaaj dojë
2. Be Lis – in de volksmond ook: In den eijre vloer
4. Be 't konentjen, bij Meine
5. In de zjuëren
6. In 't zougskén, nu café Mangini met een eigen bier
7. Be Tas
8. Be Jettens Fel (De Neve Felix)
9. Be Moutjers Zjefken
10. De Poesj met een befaamde jaarlijkse kermis
11. Be Naste
12. Bij den dikken (zo genoemd omdat hij zo mager was)

En dat alles binnen een paar honderd meter ...

OVC

Koninklijk Sint-Gorikskoor Haaltert 150 jaar jong!

Het ontstaan

De juiste stichtingsdatum zullen we wellicht nooit achterhalen, maar zeker is dat het koor reeds meer dan 150 jaar bestaat.

Aan de hand van een oude foto (1), een partituur en een blaadje papier dat ontdekt werd in een oude missaal op het oksaal, kunnen we besluiten dat het koor minstens 150 jaar jong is.

Op het document uit 1870 staat een tekst die later wel zal voorzien geweest zijn van muziek om een Sint-Cecilia-viering op te luisteren.

St.-Cecilia 1870

*"Uw lof o kloecke en reine Maagd weergalmt thans de wereld rond;
want iedereen nu zingt en tracht te prijzen U met hart en mond.
Uw lof o kloecke en reine Maagd;
Want iedereen nu zingt en tracht U te prijzen U met hart en mond.
Ja vreugdevol voor den muziekkant 't is 't vallen van Uw blijde feest;
Zie neer hoe elk de snaren spant met meer gevoel en vuur en geest." (D.C.)*

De tekst dateert van 1870 (één jaar na de kerkbrand). Toen was Karel Jozef Verschelden pastoor te Haaltert. Hij werd aangesteld in 1848 en bleef er tot 1873. De koster was Jan Baptist Vercruyssen, die in dienst was tot 1882. De opvolger van pastoor Verschelden, Desiderius Van Gansbeke, kwam in Haaltert op 7 augustus 1873 en overleed er op 8 december 1881. Op 8 november 1882 volgde Eugene De Pessemier pastoor Van Gansbeke op. Ook in dat jaar werd

Amand Jooris aangesteld als nieuwe koster in onze parochie (1). Een oude foto toont ons pastoor Pessemier en koster Amand Jooris met het kerkkoor. (2)

Amand Jooris was een bekwaam organist, hij heeft ook een aantal werken gecomponeerd en uitgegeven. De Tota Pulchra (Maria, onbevleete allene, gij spant de kroon...) is gedateerd anno 1888 en vermeldt componist A.J. (Amand Jooris). Het is één van de oudste teruggevonden documenten en het huidige koor heeft dit lied nog steeds op het repertoire.

Reglement bij het opluisteren van de goddelijke diensten

Nog steeds hangen de reglementen, uitgegeven door Bisschop Ludovicus Josephus Delebecque op aan het hoogzaal.

"Uitgegeven te Gent den 28 Mei 1863".

Ludovicus-Josephus Delebecque

Door de barmhertigheid gods en de genade van den H. Apostelijken stoel

Bisschop van Gent,

Huisprelaat van Z.H. den Paus en assistent bij den Pauselijken troon, enz.

Onze bisschoppelijke plichten eischen van Ons eene gedurige zorg voor den luister van den goddelijken dienst en eene waakzame oplettendheid opdat er geen misbruik in den kerkelijken zang in het orgel - of instrumentenspel insluipe. Om aan onze verbintenissen in dit punt te voldoen, hebben wij aan onze geestelijkheid verscheidene regels voorgeschreven in het jaarlijksch Synode, gehouden den 26 dezer maand Mei; en, ten einde die regels beter te doen onderhouden, hebben wij goedgevonden de volgende onderwijzing te maken voor alle kosteren, zangers, orgelisten en muzikanten die in de kerken en kapellen van Ons bisdom aangenomen zijn".

Dan volgen 12 artikels over wat mag en moet op het hoogzaal.

De muzikanten moeten een 'oprecht christelijk leven leiden', de stukken moeten uitgevoerd worden met 'een zoete ernstigheid', men moet er voor zorgen dat de woorden die men zingt 'wel gehoord en goed verstaanbaar zijn', 'wereldsche muziek is door de kerkelijke wetten streng verboden' en 'het oksaal is alleen bestemd voor de orgelisten, de zangers en de muzikanten'.

Om het Sint-Cecilia-feest van het koor te financieren kwamen de gelden deels van de pastoor, deels van het opluisteren van koordiensten en deels van enkele prominenten van de gemeente die, tot ergernis van de koster iedere zondag verschenen op het hoogzaal. Daar konden ze "gezien" worden; zingen was er niet bij.

De vaste klanten waren:

Arsène Lauwereys, Henri Meganck, Emiel Vervoort, Jozef Van der Eecken, Cyriel Van Liedekerke. Telkens als ze op het oksaal kwamen moesten ze aan Jozef Van den Berghe vijf centiemmen toegangsgeld betalen.

Een geëtst, niet gedateerd zinken plaatje in de trappentoren die leidt naar het oksaal, verduidelijkt:

"Alle personen, zonder onderscheid, vreemd aan het Ste - Gregoriusgenootschap, die plaats zullen nemen op het hoogzaal, zullen 5 centiemmen op zon- of heiligdag moeten betalen en darenboven niet de zittingen of plaatsen der leden mogen innemen."

Namens het komiteit

De secretaris - schatbewaarder

(en een niet - leesbare handtekening)

Regelmatig werden trouwe leden gehuldigd. De bisschop van Gent, Monseigneur L.C. Calewaert, gaf het ereteken naar aanleiding van de viering van 60 jaar lid van het parochiaal zangkoor (3).

Op 6 juli 1949 ontving Jozef Lauwereys het gouden ereteken van Sint Bavo en ook enkele 'zeer verdienstelijke' koorleden ontvingen een zilveren en/of gouden medaille voor bewezen diensten aan het koor en aan de gemeenschap, o.a. Jan Baeyens, Etienne Cherretté, Frans De Pauw, Marcel Gees, Laurent Matthijs en Albert Redant.

1990- Bij de uitreiking van de zilveren en gouden medailles Sint-Bavo, patroonheilige van het bisdom Gent.

Staannd: Jan Baeyens, Willy Mally, Hubert Verheijen, Laurent Matthys, Dries Deleenheer, Marcel Van Cauwenbergh, Gilbert Redant, Etienne Cherretté, Marcel Gees, Willy Van Audenhove.

Zittend: Frans De Pauw, Albert Redant, Deken Guy Declercq, Cyriel Van Landuyt, Maurice Redant.

Predicaat Koninklijk

Op 21 juli 1990 reikte Z.K.H. Prins Albert het predicaat "Koninklijk" uit aan de toenmalige voorzitter van het koor, Albert Redant.

Dit gebeurde in het Gouvernementsgebouw te Gent in aanwezigheid van talrijke hoogwaardigheidsbekleders, o.a. de bisschop van Gent Mgr. Van Peteghem, de gouverneur van Oost-Vlaanderen en leden van de Bestendige Deputatie. Naderhand kwamen ook nog felicitaties van de Vlaamse Regering en van het Gemeentebestuur.

Repertoire

- Op het palmares van het koor staan:
- De televisiemis "Als het mosterdzaadje".
- Een geluidsopname van het koor door de VRT,
- Het Koninklijk Sint-Gorikskoor luistert de vieringen op in de kerk van Haaltert:
- Het Te Deum op de Nationale Feestdag 21 juli en op 15 november Koningsdag,
- De herdenkingsdienst op 11 november,
- De kerkelijke hoogdagen Kerstmis, Pasen, O.H.-Hemelvaart, Pinksteren, Maria ten Hemelopneming, Allerheiligen, Allerzielen, Kermis, Zielmis.

Op de hoogdagen wordt er steeds een tweestemmige Latijnse mis verzorgd.

Op het repertoire staan missen van o.a. Lorenzo Perosi, Oscar Van Durme, Frans De Meyer, Aloys De Smedt, Francesco Witt, Jacques-Louis Battmann, Alphons Moortgat, Jacques-Nikolas Lemmens, Joseph Bellens, Charles Gounaud.

Op vraag van de familie van overleden parochianen verzorgt het koor de begrafenisdienst.

Last but not least zingt het koor de verschillende Gregoriaanse Kyriales door het jaar.

Vooraan: Omer Van Cromphaut, André Ottoy, Roger Steeman, Z.H.E. Mgr. Luc Van Looy, Z.E.H. Paul De Wilde, Hubert Verheijen.
Midden: William Van Cromphaut, Pieter Langsweirdt, Eddy Schoukens, Raf Ottoy, Laurent Matthys.
Achteraan: Willy Mally, Michel Vonck, Leonard Van Steenberghe

Overleden koorleden (ons bekend tot op heden) Theofiel Moens, Jozef Roelandt, Emiel Coppens, J. Temmerman, Constant Moens, Omer Van Landuyt, Alexis, Van den Berghe, Louis Roelandt, Jozef Hendrickx, Jozef Scheerlinck, Eduard Scheerlinck, Robert De Meyer, Leon De Pauw, Frans Van Den Berghe, Jan Hendrickx, Frans Fahy, Louis Illiano, Emiel Iliano, Emanuel Sonck, Louis Monpays, Victor Raes, Jozef Bleys, Kamiel De Meyer, Frans De Pauw, Gilbert Redant, Cyriel Van Landuyt, Julien Van Overwalle, Jozef Ruysinck, Maurits Redant, Jozef Lauwereys, Jozef Van den Berghe, Frans Van Cauwenbergh, W. Diependaele, Jos Van Impe, Jos Van Landuyt, Robert Van Cauwenbergh, Hypoliet Schotsaert, Marcel Van Cauwenbergh, Oscar Roelandt, Frans Van Cauter, Albert Redant, Maurice Vonck, Marcel Gees, Willy Van den Bossche, Gustaaf Muylaert, Herman Van Mol, Cyriel De Meyer.

Huidig Koor:

William Van Cromphaut, Voorzitter
Michel Vonck, Secretaris - Schatbewaarder
Hubert Verheijen, Koorleider
Bart Coppens, koster, orgelist
Leden: Jan Baeyens, Omer Van Cromphaut, Roger Steeman, André Ottoy, Herman Carckers, Raf Ottoy, Willy Mally, Wim Schoukens, Eddy Schoukens, Leonard Van Steenberghe en Pieter Stalpaert.

Anno 2020 heeft covid 19 onze samenleving sterk veranderd, ook voor het koor. Er zijn sinds maart geen repetities

meer en de vieringen worden opgeluisterd door enkele zangers die op ruime afstand staan en die de nodige veiligheidsmaatregelen in acht nemen. Wij hopen dat de toestand zo vlug als mogelijk zal normaliseren. Repetities gaan na de Coronacrisis telkens door op maandag om 19.30 u. in de Sint-Gorikskerk te Haaltert. Interesse? Kom gerust langs of neem contact met één van de koorleden. De geplande viering op Paaszondag werd uitgesteld door de coronaperikelen.

Maar uitgesteld is hopelijk niet verloren, in betere tijden zal de viering alsnog doorgaan.

Vlaams Minister van Cultuur, Jan Jambon heeft zijn gelukwensen overgemaakt en heeft ook medailles gestuurd voor de verdienstelijke leden van het koor. Deze zullen later uitgereikt worden door het College van Burgemeester en Schepenen.

Hubert Verheijen

Bronnen

- 1- Jozef De Brouwer, "Bijdrage tot de Parochiale Geschiedenis van Haaltert", LvA, 1956
 - 2- Willy De Loose, "Haaltert in oude prentkaarten", VTB, 1976
 - 3- idem, "Mijne groeten uit Haaltert", HK, 2000
- Verder werden diverse uitgaven van de Heemkundige Kring Haaltert geraadpleegd.
Archief van de parochie Haaltert.
Archief Koninklijk Sint-Gorikskoor.

Uit ons rijkgevuld archief

Orde in de parochiekerk van Haaltert - 1842

'Beraedslaging nopens het staen en zitten der beijde geslagten in de kercke'.

Op zondag 18 november 1842 kwamen de leden van de kerkraad bij elkaar onder voorzitterschap van pastoor Joannes Van den Eynde om de inwendige orde te regelen gedurende de kerkelijke diensten. De overige aanwezige leden waren: Dominicus Van Cromphaut, Charles de Sadeleer, Dominicus Roelants, Petrus Van Houck en Jacobus Bernardus Schouppe.

De raad was van oordeel dat er heel wat misbruiken waren, vooral in de kerken op de buitengemeenten *'die volgens hunne inwooners groot genoeg zijn, dat het mans en vrouw geslagt, zonder eenig onderscheyd onder malkanderen staet en zit ten tijde der Goddelijke diensten.'*

Dit gebeuren *'werd sinds vele jaren gedooft'* in de kerk van Haaltert, tegen de zin van de kerkelijke overheid. Haaltert telde toen 3482 zielen.

Aangezien de kerk, door de gedane vergrotingen, ruim genoeg was voor 'het deftig' plaatsen van beide geslachten nam de raad volgende beslissingen:

"Vanaf 27 november 1842, 1ste zondag van de Advent, moet het mannelijk geslagt volkomen afgescheyden zijn van het

vrouwelijk geslagt, en zal om dit oogwit te bereyken in de kerke moeten staen of zitten in den geheelen pand van den H. Laurentius, tot en met den helft van den middenpand der kerke.

Het vrouw geslagt in tegendeel, moet staen of zitten, in den ganschen Lieve Vrouwe pand, tot en met de helft van de middenpand der kerke, zoo nothans dat er in den middenpand voormoemd tusschen de beyde geslagten eene openinge afscheydinge ofte gansch moet blijven van rondom dry stoelen, ofte ter breedte van twee vierkante blauwe steenen, die op beden in den middenpand liggen en welke breedte met den eersten zal aengewezen worden."

Ook de verantwoordelijke voor het stoelgeld werd op zijn taak gewezen: *'de choore blijft, zoals voorgaendelijk gebruykt is geweest, doch de kinderen moeten door den stoelpagter van de communiebank gehouden worden.'*

Het reglement voorzag eveneens straffen voor de overtreders: *'De tegenstrevers der bovengemelde, zullen als stoorders der Goddelijke Diensten behandeld worden en ingevolge de daer op bestaende wetten agtervolgt ende gestraft worden.'*

*Bron: Kerkelijk Archief, Beraedslagingen Kerkraad 1826-1872
Uit Mededelingen 2004 nr. 4 - pag 13*

Wat leerde men op school te Haaltert in de 16^e eeuw?

Kennelyc zy allen lieden dat Lysbeth Mertens, moedere van de weesen Neel ende Pieter de Suttere, de twee weesen, eene termyn van 9 jaeren lanc duerende zal onderhouden op volgende voorwaarden, o.m. 'ende salse oec ter scolen doen tot dat sy beede connen haren Pater (Onze Vader) ende Ave

Maria (Weesgegroet), den langhen credo (geloofsartikelen) enden corten credo, zonder fraude ofte arghen lust (bedrog).'

Waarschijnlijk één van de oudste gekende leerplannen!

Redactie

(Uit het parochiaal archief Haaltert, Wezenboek 1507)

Haaltert - Van Vrije Landbouw Huishoudschool tot Handelsschool

Sinds 1881 was er een bloeiende Vrije Meisjesschool in Haaltert. Zij stond onder het beheer van de Congregatie van de Zusters van Sint-Franciscus van Opbrakel. Na de lagere school waren de leerlingen verplicht hun studies verder te zetten in het nabijgelegen Aalst.

Door de druk van ouders en met de steun van het toenmalig gemeentelijk bestuur slaagde men erin een plaatselijke 'Huishoudschool' op te richten, waarin de leerlingen hun verdere opleiding konden volgen. Men installeerde een Inrichtend Comité (IC) en een Bestuurscomité (BC). In dit laatste zetelden de politieke gezagsdragers, o.m. burgemeester Baron de Sadeleer en schepenen Arthur Vanderburgh.

Het ongeduldig IC kon niet wachten tot de officiële erkenning van het Ministerie van Onderwijs: in september 1946 kocht men reeds didactisch materieel aan, o.a. naaimachines en klein landbouwgereedschap.

In 1947 werd het lessenrooster door de Staatsinspectie goedgekeurd en kon men met een gerust gemoed de zware taak aanvangen.

In het eerste jaar startte men met 27 leerlingen. Naast de Algemene vakken ging het gros van de lessen naar tuinbouw, bloementelt, huishoud- en praktijkleer, kleding en kleinveeteelt. De leertijd bedroeg twee jaar en de leerlingen werden toegelaten vanaf 14 jaar.

Enkele jaren na de inlooperperiode kwam in 1950 de staatserkenning. In de beginfase onderwezen religieuzen, die meestal niet beschikten over de vereiste diploma's. Later kwamen er meer en meer gespecialiseerde leerkrachten aan bod.

Eigenlijk werd het geen succes en trokken steeds meer meisjes naar Aalst om voortgezet onderwijs te volgen.

In 1952 werd een aanvraag ingediend om de school om te vormen tot een 'Beroepshuishoudschool'. Heel weinig meisjes kwamen uit een landbouwersgezin, zodat ook de vraag naar landbouwonderricht miniem werd.

De volgende jaren verliepen bijzonder moeilijk, er kwam geen erkenning van staatswege en het aantal leerlingen bleef beperkt...

Een toneelopvoering tijdens een schoolfeest in 1956.
Mevr. Lutgard De Graeve-Van Eeckhoudt met (vlnr):
Julienne D'Haeseleer, Rita Van Laethem, Eugenie De Haeck,
Lea Van Melkbeke, Denise Meganck, Eva Adam,
Jeanne Van den Brempt en Lea Cautaert.

Schooljaar 1951-52 met Zuster Hilona.

Zittend: Martha Beerens (Ha), Emilienne Bisbacq (Nwken), Jeanine Sonck (Terj), Mariette Baetens (Ke)

Achteraan: Elianne De Pelsemaecker (Ha), Lucienne Baetens (Ke), Helene Van Pamel (Ke), Denise Huybrecht (Ha), Clara Bael (Ha), onb.; onb.

Van Beroepsschool naar Familiale

In 1958 kreeg men de toelating om de 'Huishoudschool Sint-Jozef' om te vormen tot een 'Familiale Huishoudkunde'. Het aantal leerlingen ging gestaag omhoog en bereikte de kaap van de 100! Er kwam een betrekking voor studiemeesteres en meer en meer lekenleerkrachten (zelfs gehuwden, wat vroeger niet kon) kwamen aan bod.

Ca 1955: De leerlingen van de school bij een retraite met Zuster Annette.

Avondcursus, Snit en Naad

De bestuursorganen slaagden er even ook in een avondcursus in te richten voor kandidaten boven de 16 jaar. In 1960 werd gestart met één klas. In 1963 waren er reeds meerdere klassen, maar de euforie was van korte duur, het leerlingen-aantal daalde voortdurend en in 1978 werd de cursus opgedoekt.

Bureelwerken, een nieuwe wind

Door het dalende succes van de Familiale afdeling én door de evolutie van de arbeidssituatie, waarbij de vraag naar administratieve krachten crescendo ging, wensten veel meisjes de huishoudelijke taken in te ruilen voor het bureauleven.

In het begin van de jaren zestig was de afdeling in volle ontplooiing maar ondanks de inspanningen van directie en leerkrachten ging ook hier het aantal leerlingen achteruit. Amper 30 leerlingen volgden de lessen. Einde 1969 werd de subsidiëring stopgezet wegens het gebrek aan interesse.

Toch gaf men de moed niet op en dankzij de toenmalige directrice Zuster Veronique kon men het moederhuis in Brakel overtuigen de toelating te geven voor de bouw van nieuwe en moderne klassen. Langs de Pluimstraat kwam een mooi ogend schoolgebouw.

Handelsafdeling

In 1972 besloot men de bureelafdeling om te vormen tot technische handelsafdeling. Dit ging niet zonder slag of stoot. Door de concurrentie van Aalst, Mere en Herzele kreeg het ontwerp een negatief advies van de bevoegde instanties en nam het aantal leerlingen nog sterker af.

Een jaar later werd de aanvraag vernieuwd en met de steun van het bisdom kon de afdeling dan toch starten op 1 september 1973. Het voorstel van het bisdom een coördinatie comité te vormen met Aalst en Mere stootte op een njet. Wou men misschien leerlingen afsnoepen van beide instellingen?

Ondanks alles bereikte men vrij vlog recordcijfers van 130 lln. Toen kwam een nieuw probleem: vele ouders haakten af, omdat hun kinderen na de lagere cyclus geen hogere cyclus konden volgen en zij dan toch naar Aalst of Mere moesten. Het aantal leerlingen daalde, de subsidiëring kwam in gevaar en de school was niet meer leefbaar.

Noodgedwongen werd de Sint-Jozefschool van Haaltert ingelijfd bij de Aalsterse scholengemeenschap, samen met het Sint-Maarteninstituut en de Katholieke Handelsschool.

Begin de jaren tachtig was het dalend aantal leerlingen de oorzaak van afbouw van bepaalde afdelingen, zoals de familiale afdeling kleding.

Een fusie leek onvermijdelijk en vanaf het schooljaar 1982-'83 werkte Haaltert samen met het Technisch Instituut Sint-Maarten, onder directeur Rony Schelfhout. Met de fusie werd het onderwijs ook gemengd. Bovendien werden, wat de lagere cyclus handel betrof, de lessenroosters en handboeken gelijkgeschakeld met T.I.S. Aalst. De familiale afdeling werd geleidelijk omgevormd tot een lagere cyclus kleding. In beide afdelingen bleef een 4e kwalificatiejaar bestaan.

Hoezeer het Inrichtingscomité, het Bestuurlijk comité, de leerkrachten en directies zich inspanden en geen moeite spaarden om hun school te redden, was de enige mogelijkheid het sluiten van deze Haaltertse onderwijsinstelling. Vanaf september 1998 gingen de lessen door in Aalst en werd de afdeling kleding opgedoekt.

Zo kwam een einde aan een halve eeuw 'Huishoudschool', een onderwijsinstelling die vele jonge meisjes en vanaf september '82 ook jongens op een positieve wijze voorbereidde op een succesrijk beroepsleven.

Willy De Loose

Op 1 september 1998 zijn de gebouwen van de 'Huishoudschool' in gebruik genomen door de fusie van de jongensschool uit de Middelkouter en de meisjeschool.

Gegevens geput uit een bijdrage van Gerard Vanvooren (leraar geschiedenis).

Met dank aan: E.Z. Hilona, Lea Cautlaert (foto's), Nicole De Pauw, Martha Beerens, Julienne D'Haeseleer, Jeanne Van den Brempt.

Kerksken
26-27 september 2020

HOUD DE BAAN VRIJ...

Marcel Boetsen auteur van
"Houd de baan vrij,
de renners zijn in aantocht...!"

De auteur pleeg medewerkers van de Heemkundige Kring

Latenen van een ontzaggen
Georges Delembere

De Dichter van Aloud Rottlandt,
Jasvuldig ontropen van de kring
in de streek.

Klaar Vande neemt het boek
ontfangen van zijn gewaarderd
Finan, amandor van de wedstrijd
"De blonck niette na K244."

Gilbert Van Kerckhovegh in Greta Cuppens,
gevozen nitbater "mit 't Elnozjeket".

Met Georges Goubert,
mit ferende nitborgehenen
vir Jan Beeg.

Burgemeester Frode Boerens
mit bevanen van de voo
en zibpen Laurent Wilckaert.

Documentatiecentrum

Door de coronamaatregelen blijft het archief tot nader order gesloten voor bezoekers.

Wij danken:

Laura De Loose, Haaltert: bidprentjes, foto's 50 jaar KAV
Christianne Veldeman, Haaltert: bidprentjes
Antoine Devroe, Terjoden: film inhuldiging H. Hartbeeld, Wielervedsrijd
Monique Van Driessche, Haaltert: document ASLK 1895
Luc Pots, Denderhoutem, geschiedkundige werken
Jozef en Hilda Steppe, Haaltert: rangschikken doodsberichten
Rita De Schrijver, Nieuwerkerken, bidprentjes
Arlette Janssens, Sint-Pieters-Leeuw: foto's, prentkaarten

Wie helpt?

Een jonge man, Alfons Matthijs °Ha, Bruul 03 juni 1900, werd op 10 augustus 1917 op de Bruulkouter doodgeschoten vanop een voorbijrijdende trein met terugtrekkende Duitse militairen.
Wij zoeken een foto's/bidprentje en eventueel familieleden die informatie hebben over dit feit.

't Zit in de familie

Er wordt momenteel gewerkt aan een lijst van inwoners uit onze deelgemeenten waar de beroepen van grootouders/ouders/kinderen werden doorgegeven. Onze dank voor eventuele informatie hieromtrent.

Fabriek TAS - TIS

Wij plannen een publicatie over de geschiedenis van de fabriek van Kerksken (vroeger TAS-TIS).

- Wie wil foto's in bruikleen geven interessant voor publicatie?
- Wij zoeken (ex-)werknemers die bereid zijn tot een interview over hun werk in de fabriek.

Contactpersoon: baetensmarcel@gmail.com of info@hkhaaltert.be

Aanwinsten in onze bib

- De onderpastoor (over Jozef De Brouwer, ex. Haaltert), J. Van Dievel
- 100 jaar Huwelijksgebruiken
- Oe zegge ze 't ammel in Oiljst, De Drackenieren
- Jaarboek HK De Faluintjes
- Markante café's in Aalst

Genealogie:

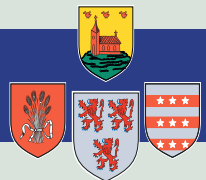
- Haaltert, huwelijken 1901-1920
- Haaltert, Parochie registers dopen 1901-1930
- Heldergerm, Parochie registers 1909-1921

Hernieuwing lidmaatschap 2021- € 15- Steunend lid vanaf € 20
Graag via rek.nr. BE40 4395 0830 6163 – Je ontvangt 4 x De Warande, ons tijdschrift vol met interessante informatie over onze deelgemeenten.
Oprechte dank voor je steun!

1980-2020

40 jaar Heemkundige Kring Haaltert

- 1980** - Samenstelling Bestuur en planning
- 1981** - 1e nummer Mededelingen HK-121 leden
Ere-voorzitter E.H. pastoor Jozef De Brouwer
Voorzitter: Veearts Robert Lievens
Uitgave: Indices op de Staten van Goed, Haaltert en Kerksken
- 1982** - Heropbouw Warandekapel (bekroond door Verbond Heemkringen O.-Vlaanderen)
- 1983** - Kanttentoonstelling (ism Davidsfonds) - Speciaal Kantnummer)
- 1984** - Nieuwe look tijdschrift-einde stencileerperiode
- 1985** - Uitgave 'Sint-Amandusparochie Denderhoutem'
Uitgave 'Status Animarum Kerksken, 1825'
- 1986** - 200 leden- Tentoonstelling 'Kerkschatten Sint-Gorikskerk' (ism Davidsfonds en Kerkfabriek)
Themanummer 'Sint Gorikskerk'
- 1988** - Uitgave 'Buitenpoorters Aalst'
- 1992** - Themanummer Onderwijs in de deelgemeenten
- 1993** - Uitgave 'Spraakunst, Spelling en Idioticon Haalterts dialect'
Uitgave 'Parochieregisters - Penningcohierien Heldergerm'
- 1995** - Uitgave 'Gezinsreconstructie Haaltert 1605 - 1800'
Uitgave 'Haaltert, Geschiedkundige en Sociale Geschiedenis, 1830-1976'
- 1996** - Herdenking 900 jaar Heldergerm
Uitgave 'Geschiedenis Heldergerm'
- 1997** - Uitgave 'Gezinsreconstructie Kerksken, 1698-1898'
Uitgave 'Gezinsreconstructie Bambrugge -Vlekkem - Sint-Antelinks - Borsbeke'
Uitgave 'Parochie Registers St.-Lieven-Esse'
'Oe zeggen men 't ammel'
'Staten van Goed, Denderhoutem'
- Expo Retro Kerksken (ism Davidsfonds Ke-He)
Uitgave Video montage Kerksken
- 1998** - Uitgave 'Staten van Goed Aaigem en Vlekkem'
- 1999** - Uitgave 'Kerksken, de wereld in een dorp'
- 2000** - Expo 'Haaltert 2000'
Uitgave 'Mijne groeten uit Haaltert'
Video gebeurtenissen Haaltert, naoorlogse periode
Uitgave 'Gezinsreconstructie Haaltert, 1796 - 1900'
- 2001** - Uitgave 'Denderhoutem, door de eeuwen heen'
1e Dialectquiz (ism Davidsfonds)
- 2002** - Heropbouw kapel St.-Antonius-Donkerstraat
Expo Kerkschatten St.- Gorik (ism Davidsfonds)
- 2003** - Actie restauratie St.-Jozefkapel, Bruul
Uitgave 'Familieboek, 150 gezinnen in de kijker', Deel I
Uitgave 'Gezinsreconstructie Denderhoutem, 1796 - 1900'
- 2004** - Open archiefdag 't Zit in de familie'
- 2005** - Video 'Heldergerm 900 jaar'
Expo 'Seizoenarbeiders'
Inhoudiging beeld De seizoenarbeider, Heldergerm
Uitgave 'Gezinsreconstructie Heldergerm, 1773 - 1900'
Themanummer tijdschrift 'Gesneuvelden WO I en WO II'
- 2006** - Expo 'De strijd om de kiezer'
Expo 'De filmaffiche als kunst, Jos De Cock'
- 2007** - Erfgoedtentoonstelling
Uitgave 'Gezinsreconstructie Burst'
- 2008** - Uitgave 'Familieboek, 150 gezinnen in de kijker'
deel II
Uitgave 'Gezinsreconstructies Ressegem 1797 - 1900 en Borsbeke 1600 - 1900'
Uitgave 'Haaltert, Beeldig en Beeldrijck'

- 2009** - Onthulling borstbeeld erevoorzitter pastoor Jozef De Brouwer
- 2010** - Uitgave 'Oe zegge men dadde in 't Eljergems'
Uitgave 'Gezinsreconstructie Heldergerm 1611-1910'
Viering 30 jaar HK, expo 'Haaltert, vroeger en nu'
Uitgave 'Vaart wel en tot laters-Titanic ramp'
- 2012** - Themanummer 'Titanic'
Expo 'Vaart wel en tot laters' - 3000 bezoekers!
Uitgave 'Haaltertse deelgemeenten, vroeger en nu'
- 2014** - Uitgave 'De pijn Daensist te zijn'
Expo 'Daensisme'
Onthulling gedenkplaat 'De samenwerkende weverijen Kerksken en Denderhoutem'
Uitvoering Daenscantate
Uitgave 'De Backer, de man van bij ons en zijn tijd'
- 2015** - Uitgave 'Denderhoutem in den Grooten Oorlog'
- 2016** - Uitgave 'De Rijkswachtbrigade Haaltert'
25e en laatste Dialectquiz i.s.m. Davidsfonds
- Infobord Gilbert Redant (promotor van het Haalterts dialect)
Infobord 'Stichel' (roepsteen) Haaltert
- 2017** - Liber Memorialis en Parochielevens, (ism Davidsfonds en Kerkfabriek)
- 2018** - Deelname Cultuurmarkt
Expo 'Leven in bezet en bevrijd gebied - WO I'
Restauratie grafzerk 1e kerkhof en informatiebord in de kerk, Denderhoutem
- 2019** - Expo 'Bevrijding 1944-WO II'
Informatiebord aan hoeve 'De Burcht' Haaltert
- 2020** - Tijdschrift 'Mededelingen' wordt 'De Warande' - ledenaantal 450
Uitgave 'Atom, Denderhoutem in wit, grijs en zwart'
Uitgave 'Houd de baan vrij, de renners zijn in aantocht'
Uitgave 'Oiljtertse taalkronkels' (geschenk aan de leden n.a.v 40 jaar HK)

Klas meisjesschool Haaltert

Een klas van de meisjesschool (Pluimstraat), geboortjaar 1931.

Zittend: Emilienne Van Impe (Kattestraat), Christianne Scheerlinck (Houtmarkt), Yvonne Elskens (Achterstraat), Emilienne Mertens (Stationsstraat), Florinne De Rouck (Brul), Alma Paridaens (Diepeweg)

Gekniel: Olga De Backer ?, Yvonne Daghuyt (Hoogstraat), Gerarda Yserbyt (Brul), Marcella Raes ('s Gravenkerselaar), Emilienne De Bruyn (Ekent), ... Schouppe, Maria De Brouwer (Bruul)

Staande: Elisabeth Sterck (Bruul), Raymonda Van Londersele (Houtmarkt), Paula Meganck (Stationsstraat), Maria Scheerlinck (Houtmarkt), Emilienne De Brouwer (Bruul) en ... ?

De onderwijzeres: Zoë Van Schelvergem (Welle).

Verzameling: Emilienne Van Impe

Derde kleuterklas in de Beekstraat bij Juffrouw Juliette Chiau

De jongens op de foto zijn geboren in 1956 en de foto dateert van 1961.

Voorste rij vlnr: Danny De Pril, Johan Van den Neucker, Harry Beerens, Etienne Maesschalck, Daniel Vonck, Erwin Mookk en Johan De Schrijver.

Achterste rij vlnr: Paul Verbeeren, Hendrik Kiekens, Hedwig De Ryck, Herman Van den Eynde, Willem Boonen, Herman Fonck en Marcel Baetens.

Info Marcel Baetens.

Foto: geschonken door Hedwig De Ryck.

KAJ Haaltert 1938

De Katholieke Arbeidersjeugd KAJ werd opgericht in 1925 door Mgr. Cardijn. De respons was enorm en de vereniging werd één van de grootste in Vlaanderen.

In talrijke gemeenten werden afdelingen opgericht, zo ook in onze deelgemeenten Denderhoutem, Haaltert en Kerksken.

In Haaltert kwam de KAJ van de grond omstreeks 1930 met onderpastoor Van der Cruyssen als proost. Albert Van Impe, Remy Bogaert, Frans Roels en Kamiel Arijs waren de eerste bestuursleden.

Enkele jaren later nam Jules De Meyer de fakkel over en samen met enkele vrienden en mede dank zij het enthousiasme van de nieuwe proost, onderpastoor Claus bouwden zij de KAJ uit tot één van de grootste en belangrijkste jeugdverenigingen van Haaltert.

v.l.n.r.: Remy Hutsebaut, Gustaaf Mertens, Emiel Ceulebrouck, onb., onderpastoor Claus, Remy Mally, Robert Van Cauwenbergh, Jules De Meyer, Louis De Rouck en Alfons Redant.

Uit ons rijkgevuld archief

Kerstdag

Alhoewel het kerkelijk jaar met de Advent en het burgerlijk jaar de 1ste januari begint, opent het Kerstfeest het volkskundig jaar.

Onze voorouders, toen nog in heidendom gedompeld, plachten bij de zonnestand van de winter een offerfeest te houden ter ere van de zon, die zoals zij dachten 'herboren' werd. Ze noemden da nachten na de 4de nacht van de zonnestand: Joelnachten (*Joel = draaien, woelen. Het Joelfeest = zonnefeest, gedenkt het opklimmen van de zon*).

Joelnachten ook genoemd 'Heilige nachten', wanneer de goden Wodan en Freya, Thor en Hulda door het luchtruim zweefden om de goeden te belonen en de landman te zegenen in zijn arbeid. De 1ste joelnacht viel op de huidige kerstnacht.

Het Kerstfeest viel vroeger op verschillende data. Het was Paus Julius I (337-352) die de datum van 25 december vastlegde. Het was de dag waarop de heidenen de zonnestand vierden.

De Christelijke gemeenschap vierde Kerstdag met versiering van 'kribbeken', de middernachtmis bijwonen en 'eierbrood en sterkeoeken' eten en sinds enkele decennia het versieren van de kerstboom.

Bij de Noordse volkeren was de 'sperreboom' een goddelijke boom om zijn altijd groen zijn. Bij de Joelfeesten werd hij verlicht.

In een 'Almanach voor heden en morgen' lezen wij dat het kerstgebeuren synoniem was van nieuwe kledij.

*“Wat een schande voor mynbeer, waer dat
op eenen Kerstdag langs de stad
te gaen met andere heeren
en aen het lyf te hebben niet
dat ook wat naer de mode ziet,
gansch zonder nieuwe kleeren.
En peynst ook eens, hoe dat mevrouw
Te kerken durven komen zou,
Met overjaerde kraegen.
Al zyn kleeren nog zoo goed,
Zal zy, gelyk een ander doet,
Geen nieuwe mogen draegen?”*

Nieuwjaarsdag

Christelijke kalender: de besnijdenis des Heren
– H. Odilo, abt

De 8ste dag van de Joelfeesten werd bij onze voorouders luidruchtig aangekondigd met groot kabaal om de geesten te verdrijven.

De volwassenen wensden elkaar een 'Zalig en Gelukkig Nieuwjaar'. De jeugd probeerde een kus af te dwingen van de jonge meisjes en de kinderen deden hun best een mooi geschreven nieuwjaarsbrief aan te bieden aan ouders, peter en meter, en er worden geschenken aangeboden.

Het aanbieden van geschenken is een overblijfsel van de Romeinse cultuur. Zij vierden de 'Calenden', nieuwe maan. Als eerste feestdag van het jaar, maakte men opwachting met geschenken bij de hoogwaardigheidsbekleders.

Anderen liepen van deur tot deur om nieuwjaar te wensen, soms met rommelpot en sommigen boden een gedicht aan en hoopten op een fooi:

*“Met dezen nieuwejaar,
wij komen u vereeren,
met dezen nieuwejaar
wij zijn zo kaal van kleeren.
Wij hebben honger en dorst,
Geef ons een verkenworst,
Gezoden of gebraden,
wij zien zoo zwart van dorst,
geef ons een verkenworst”.*
*Bleef dit zonder resultaat dan klonk het spottend:
“Hoog huis, laag huis,
Hier zit een gierige duivel in huis”*

De redactie komt niet aan de deur met een rommelpot, maar toch wensen wij al onze lezers en hun familie een heerlijk 2006, een jaar waarin je je 365 dagen kiplekker voelt!

Grasduinen in de “Volkskundige Kalender voor het Vlaamsche Land” (Gab. Celis, 1923)
Uit: Mededelingen 2005 nr. 4, pag 9 en 10

ONS VERJAARDAGSGESCHENK!

Wij hebben een attentie voor onze leden naar aanleiding van onze verjaardag! In de laatste nummers van het tijdschrift hebben jullie genoten van de rubriek 'Oljterts klappen'.

De auteur en dialectkenner Omer Van Cromphaut heeft zo'n 200 kronkels verzameld. Wij publiceren die in boekvorm en geven dit aan onze leden als verjaardagsgeschenk, samen met het decembernummer van 'De Warande'.

Niet-leden kunnen het boekje aanschaffen (zolang de voorraad strekt) aan € 15 (lidmaatschap HK 2021 inbegrepen).

DE WAARANDE

Denderhoutem - Haaltert - Heldergerem - Kerksken - Terjoden - Denderhoutem - Haaltert

Nieuwjaarswens 2021

*In de grote grabbelton
van mijn fantaserend brein
zoek ik verbeterd vastberaden
met de moed der wanhoop
d' allermooiste nieuwjaarswens ooit
opdat jij, die mij zo dierbaar bent
zou vergeten
dit verschrikkelijke virusjaar.
Gevonden
de dikste liefste warmste knuffels
van de ganse wereldbol
ééntje voor elke dag
een héél jaar lang.*

Nera Redant

www.dichterbijnera.vlaanderen

